



Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 31649/2023
19.01.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужиље – противтужене АА из ..., чији је пуномоћник Леа Герасимовић, адвокат из ..., против туженог – противтужиоца ББ из ..., чији је пуномоћник Милош Дејановић, адвокат из ..., ради вршења родитељског права, одлучујући о ревизији туженог – противтужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 162/23 од 08.06.2023. године, у седници већа одржаној 19.01.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог – противтужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 162/23 од 08.06.2023. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиље - противтужене за накнаду трошкова одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П2 82/19 од 24.11.2022. године, ставом првим изреке, малолетна ВВ, рођена ...2007. године поверена је на бригу, васпитавање и чување мајци АА, која ће самостално вршити родитељско право. Пребивалиште мал. ВВ биће исто као и пребивалиште мајке АА. Ставом другим изреке, начин одржавања личних односа мал. ВВ са оцем ББ одвијаће се према њиховом међусобном споразуму. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да на име доприноса за издржавање мал. ћерке ВВ плаћа месечно 45.000,00 динара на рачун законског заступника детета, мајке АА на текући рачун ближе наведен у овом ставу изреке, сваког 01. до 05. у месецу за текући месец од 22.01.2019. године па убудуће док за то буду постојали услови прописани законом, са законском затезном каматом на сваки доспели неисплаћен појединачни месечни износ почев од доспелости до исплате. Ставом четвртим изреке, одбијен је противтужбени захтев туженог – противтужиоца којим је тражено да се малолетна ВВ повери оцу на самостално вршење родитељског права, да се тужиљи – противтуженој одреди модел виђања са дететом и допринос за издржавање у износу од 30% од укупних месечних прихода, као неоснован. Ставом

петим изреке, одбачен је предлог за одређивање привремене мере да се наложи туженом – противтужиоцу забрана узнемиравања тужиле – противтужене и да се уздржава од сваког дрског и злонамерног понашања којим се угрожава телесни интегритет, душевно здравље и спокојство тужиле – противтужене. Шестим ставом изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж2 162/23 од 08.06.2023. године, ставом првим изреке, одбијене су као неосноване жалбе тужиле и туженог и првостепена пресуда потврђена у ставу првом, другом, трећем, четвртном и шестом изреке. Ставом другим изреке, одбијени су захтеви тужиле и туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени – противтужилац је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Тужиле - противтужена је поднела одговор на ревизију.

Испитујући правилност побијане одлуке у смислу члана 408. у вези члана 403. став 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11, 55/14, 87/18 и 18/20), Врховни суд је утврдио да је ревизија неоснована.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Указивање туженог на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, није било предмет оцене овог суда, будући да се ради о повредама које се не могу сматрати ревизијским разлогом у смислу одредбе члана 407. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, у браку парничних странака рођена је мал. ВВ ...2007. године. Тужени је отац четворо деце и има четири унука, по занимању је лекар специјалиста ..., ради у својој приватној специјалистичкој ординацији, поседује три непокретности (стана) у Београду. Тужени са мал. дететом има редовне контакте, а његова месечна зарада, према потврди специјалистичке лекарске ординације чији је власник, је око 30.000,00 динара. Мајка је запослена као лекар, специјалиста ..., остварује месечну зараду око 103.000,00 динара, а када има дежурства тај износ може бити и већи, а запослена је и као доцент на ... факултету и додатно се радно ангажује, тако да је њена просечна зарада око 200.000,00 динара. Тужиле са мал. ћерком живи у изнајмљеном стану. Према налазу и мишљењу Градског центра за социјални рад Врачар од 08.04.2019. године, оба родитеља су способна и мотивисана да обезбеде детету потребне услове за даљи несметан развој, нема контраиндикација за поверавање мал. детета, с тим да имајући у виду пол и узраст детета, партиципацију детета и досадашњи начин живота породице и чињеницу да је дете у свакодневном животу претежно било упућено на мајку, мишљење органа старатељства је да је у интересу мал. детета да буде поверено мајци на самостално вршење родитељског права јер мајка боље диференцира родитељску од партнерске улоге и више је фокусирана на најбољи интерес мал. детета. Имајући у виду односе родитеља, потребно је прецизирати модел виђања детета са оцем, а цењена је и изјава мал. детета да жели да свакодневно одлази

код оца на сат, два, с тим да је инсистирање на подели времена које дете проводи са родитељима на једнаке делове, више у складу са потребама родитеља него у интересу детета, у чијем је интересу да се што пре уреде породични односи и да буде поверена мајци на самостално вршење родитељског права, а да контакти са оцем буду регулисани прецизним моделом, с обзиром на то да детету прија интензивирани однос са оцем у односу на период када су живели заједно и све укупне околности предложен је модел виђања са оцем, ближе наведен у налазу. Према налазу и мишљењу Института за ментално здравље, тужиља не болује ни од каквог привременог или трајног душевног обољења, душевне поремећености, нити у неком од стања душевне заосталости, особа је изнад просечних когнитивних способности из тзв. нормалне популације и њена структура личности одговара емоционалној и инхибованој структури ригидног устројства са пасивно зависним и анксиозним цртама, али добијени резултати не указују на присуство значајнијих психијатријско-психолошких проблема, с тим што има очувану родитељску способност, посебно за вршење родитељског права и високо је мотивисана за вршење родитељског права, а у родитељској улози испољава капацитете да препозна и испуњава базичне развојне и емоционалне потребе мал. ћерке. Отац не болује ни од каквог привременог или трајног душевног обољења, душевне поремећености нити је у неком од стања душевне заосталости, особа је изнад просечних интелектуалних способности, а код њега се запажа озлојеђен однос према свету и тенденције слабљења инхибиторне контроле у угрожавајућим ситуацијама, показује нарцистичку структуру личности и депресивно пребојен афекат. Има очувану родитељску способност, способан је и високо мотивисан за вршење родитељског права, те оба родитеља показују брижност, заинтересованост, посвећеност и ангажовани су око детета у складу са временом које проводе са њим и генерално имају позитивне васпитне ставове и препознају развојне, васпитне и образовне потребе детета. Мал. ВВ показује топао и присан однос према оба родитеља, изјашњава се за даљи наставак непромењених личних односа са њима, а током прегледа и опсервације не уочавају се елементи изложености насиља у породици. Осим тога, никада није утврђен посесиван и превише ауторитативан заштитнички однос тужиље према детету. Потребе мал. детета за школске и ваншколске активности појединачно наведене у образложењу побијане одлуке утврђене су у износу од 97.615,00 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су правилно закључили да је у најбољем интересу малолетног детета да буде поверено мајци на самостално вршење родитељског права, уз уређен начин одржавања личних односа са оцем и обавезу оца да доприноси издржавању малолетног детета месечним износом од 45.000,00 динара.

Врховни суд налази да се ревизијом туженог неосновано побија другостепена пресуда због погрешне примене материјалног права.

Према члану 3. став 1. Конвенције о правима детета (Закон о ратификацији конвенције Уједињених нација о правима детета „Службени лист СФРЈ“ - Међународни уговори број 15/90 и „Службени лист СРЈ“ – Међународни уговори број 4/96 и 2/97) у свим активностима које се тичу деце од примарног значаја су интереси детета без обзира на то да ли га спроводе јавне или приватне институције за социјалну заштиту, судови, административни органи или законодавна тела. Државе чланице се обавезују да детету обезбеде такву заштиту и бригу која је неопходна за његову добробит, узимајући у обзир права и обавезе његових родитеља, законитих старатеља

или других појединаца који су правно одговорни за дете и преузимају у том циљу све потребне законодавне и административне мере (став 2.).

Ова обавеза преузета је чланом 6. став 1. Породичног закона којим је прописано да је свако дужан да се руководи најбољим интересом детета у свим активностима које се тичу детета. У спору за заштиту права детета и у спору за вршење односно лишење родитељског права суд је увек дужан да се руководи најбољим интересом детета (члан 266. наведеног закона) и пре него што донесе одлуку о заштити права детета или о вршењу односно лишењу родитељског права суд је дужан да затражи налаз и стручно мишљење од органа старатељства, породичног саветовалишта или друге установе специјализоване за посредовање у породичним односима (члан 270.).

Правилно су нижестепени судови применили материјално право и утврдили најбољи интерес малолетног детета одлучујући да мајка самостално врши родитељско право, а да дете са оцем одржава редовне личне контакте према међусобном споразуму родитеља, прихватајући стручно мишљење органа старатељства и мишљење Института за ментално здравље, која мишљења су дата на основу актуелне породичне ситуације и породичних прилика парничних странака. Супротно наводима ревизије, овај суд сматра да су приликом доношења одлуке, нижестепени судови правилно проценили све елементе најбољег интереса малолетног детета, као и способност родитеља да задовоље развојне, васпитне, емоционалне и образовне потребе детета утврђене у смислу чланова 6. и 266. став 1. Породичног закона. Наиме, оба родитеља су мотивисана за вршење родитељског права и у тој улози испољавају капацитете да препознају и испуњавају развојне и васпитне потребе детета, али за разлику од оца мајка боље диференцира родитељску од партнерске улоге и више је фокусирана на најбољи интерес мал. детета, при чему није утврђен посесиван и превише ауторитативан заштитнички однос мајке према детету. Осим тога, мал. ВВ живи са мајком, а њена аутентична жеља је наставак непромењених личних односа са родитељима. Следом наведеног, нису основани наводи ревизије којима се указује на садржину налаза и мишљења органа старатељства и предлог да се дете повери оцу на самостално вршење родитељског права, с обзиром да су нижестепени судови приликом одлучивања, имајући у виду мишљење мал. детета у ситуацији када је способно да искаже своје мишљење о томе са којим родитељем жели да живи, ценили и налаз и стручно мишљење надлежног органа старатељства и мишљење Института за ментално здравље.

Неосновани су наводи ревизије туженог којима побија висину обавезе издржавања. Наиме, када је поверилац издржавања малолетно дете, висина издржавања одређује се према критеријумима из члана 160. и 162. став 3. Породичног закона, према потребама повериоца издржавања и могућностима дужника издржавања, при чему се води рачуна о минималној суми издржавања, с тим да висина издржавања треба да омогући најмање такав ниво животног стандарда за дете какав ужива родитељ дужник издржавања. Примењујући одредбу члана 160. став 2. Породичног закона, нижестепени судови су утврдили потребе мал. детета, те личне и имовинске прилике тужиље и туженог, њихове способности да својим радом доприносе издржавању мал.дета, па су правилно оценили стварне могућности туженог да доприноси издржавању мал. ВВ. Код правилно утврђених потреба мал.детета за школске и ваншколске активности, те да је тужени власник три стана у Београду, да је потврда о месечним примањима туженог као лекара специјалисте у висини од 30.000,00 динара издата од стране лекарске ординације чији власник тужени и потписана од стране туженог, те да тужени

поред малолетне ћерке нема обавезу да издржава друга лица, а да имајући у виду све околности конкретног случаја допунским радом може да обезбеди додатне приходе, правилно су нижестепени судови закључили да је тужени у могућности да издржавању мал.детета доприноси досуђеним износом. Осим тога, тужени је дужан да обезбеди мал.детету животни стандард који и сам ужива према члану 162. став 3. ПЗ. Стога су наводи ревизије туженог којима се указује да је одређени новчани износ превисоко одмерен, односно да не одговара укупним потребама, као ни осталим околностима које се пре свега тичу могућности туженог, као дужника издржавања, оцењени као неосновани.

Осталим ревизијским наводима туженог се посредно или непосредно оспорава чињенично стање које по његовом мишљењу није правилно или потпуно утврђено у спроведеном поступку. Међутим, ови наводи нису основани, јер не доводе у сумњу правилност побијане пресуде у погледу одлуке о поверавању малолетног детета и висини издржавања, као ни правилну примену материјалног права садржаног у наведеним одредбама Породичног закона.

На основу члана 414. став 1. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу првом изреке.

Применом члана 165. става 1. у вези члана 154. став 1. ЗПП, Врховни суд је одбио захтев тужиље за накнаду трошкова одговора на ревизију, јер то нису трошкови потребни за вођење ове парнице.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић,с.р.**

**За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић**